

## Oponentský posudek

Autor: Jana Bělohlávková

Název: William Stanley Jevons a jeho přínos k rozvoji ekonomického myšlení

Diplomantka Jana Bělohlávková se rozhodla studovat a zpracovat poměrně obtížnou pasáž historie ekonomického myšlení, která je reprezentována přínosem anglického ekonoma W. S. Jevonse a jeho matematickou teorií politické ekonomie. Tato teorie je obsažena především v jeho dílech „Principy vědy“ a „Teorie politické ekonomie“. Diplomantka se při psaní práce opírala o původní Jevonsovy ekonomické texty, zejména o vybrané stati z díla „The Theory of Political Economy“, které bývá označováno za jakýsi symbol končící klasické politické ekonomie a nastupující, rodící se nové ekonomie („Economics“).

W. S. Jevons založil svou koncepci politické ekonomie na rozboru pojmů – užitek, slast, bohatství, půda, práce, hodnota. Ve vztahu k těmto pojmům uplatňuje své přesvědčení, že ekonomie je vědou jen tehdy, pokud využívá matematiku.

V první části diplomové práce je vhodně zařazena stručná a přehledná kapitola o vývojových kontextech ekonomického myšlení. Autorka neopomíná významný myšlenkový posun k nově koncipovanému paradigmatu mikroekonomie, k němuž dochází v druhé polovině 19. století, a správně zdůrazňuje myšlenkovou fundamentaci, kterou pro W. S. Jevonse představuje utilitarismus J. Bentham. Doporučuji autorce diplomové práce, aby k problematice užitečnosti a prospěšnosti uvedla u obhajoby vedle ekonomických souvislostí i souvislosti filosofické, které se u tohoto tématu přímo nabízejí.

Navazující kapitola rozvíjí obsahová specifika ekonomického myšlení druhé poloviny 19. století a autorka v ní charakterizuje takzvanou marginalistickou revoluci, jejímž hlavním tématem se stala teorie mezní užitečnosti. Diplomantka uvádí důležité myšlenky nového ekonomického paradigmatu a připomíná přínos W. S. Jevonse, C. Megera a L. Walrase, kteří nezávisle na sobě formulovali ve svých dílech teorii mezní užitečnosti.

Teorie mezní užitečnosti a teorie směny je vysvětlována v hlavní části práce, která vychází nejprve z charakteristiky důležitých kapitol knihy „The Theory of Political Economy“, poté přechází ve výklad matematických základů (včetně matematických symbolů) Jevonsovy teorie. Tento výklad je poměrně zdařilý, čemuž vděčí autorka i Jevonsovi, protože jeho styl psaní a vysvětlování je i v rámci složitějších jevů diferenciálního počtu přehledný a srozumitelný. Autorka se však nevyhnula při svém komentáři opakování některých sloves a podstatných jmen. Objevují se i stylistické nejasnosti, nepřesné nebo poněkud rozdílně pojaté citace (viz např. strany 33, 38, 44). Při vysvětlování grafů je diplomantka až příliš stručná, což by mohlo vést čtenáře ke zjednodušenému chápání problému. Přesto tuto výkladovou část hodnotím jako nejzdařilejší a nejprínosnější z celé práce.

Pozitivně je možné dále hodnotit snahu diplomantky o zapojení matematických poznatků do diplomové práce i snahu zvládnout původní ekonomický text W. S. Jevonse.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji v e l m i d o b ř e.

V Českých Budějovicích 13.5.2009

PhDr. Helena Pavličíková, CSc.